

Обраћање Анатолија Викторова, шефа Канцеларије ОХР-а у Мостару

*Конференцију организује Град Мостар, Савез општина и градова
ФБиХ, Савез општина и градова РС, Конгрес за локалну и
регионалну сарадњу Савјета Европе и Међународни центар за мир
Сарајево, уз подршку Данског савјета за избјеглице*

Даме и господо,

Политика је важна само онда када има утицаја на живот и добробит грађана, а у девет од десет случајева то се дешава на општинском нивоу. Закони су само замисли док не нађу своје мјесто у општинском правилнику.

Мислим да сте сви ви упознати с недавном тешком историјом Мостара. На улицама око нас политичка и војна драма, која је обиљежавала рат у Босни и Херцеговини, одиграла се са интензитетом и људским жртвама умногоме већим него у било којем другом дијелу земље. А драма у Мостару се одвијала на врло посебан начин.

Овакав образац наставио се и у декади након Дејтона. Мостар је био свједок помирења и опструкције, економске стагнације и дјеломичног опоравка, бесконачних политичких и правних антагонизама, а у исто вријеме, способности – познате широм Босне и Херцеговине – да се заобиђу велике (често непотребне) потешкоће и изнађу спроводива рјешења.

Цијели политички спектар изложен је овдје, у околностима у којима су присутна најважнија грађанска питања као што су стамбена питања, образовање, поправак инфраструктуре, пружање услуга и погодности, стварање слободних радних мјеста.

Зато је оно што се види у општинској политици у Мостару одраз шире политике Босне и Херцеговине, те у исто вријеме примјер тога како се приступа интересима грађана (не увијек на најефикаснији начин) у контексту једне урбане заједнице.

Данас је утицај државне политике Босне и Херцеговине умногоме повољан – због тога што је земља сада потпуно посвећена евро-атлантским интеграцијама и добробитима које оне могу донијети. Детаљи преговора о Стабилизацији и придруживању можда нису познати већини људи, али су, вјерујем, вриједности на којима почива заједница држава Европе 21. вијека, нешто што је велика већина грађана разумјела и прихватила.

Те вриједности укључују подржавање и заштиту принципа независног правосуђа и полиције како би грађани имали законску заштиту и физичку безбједност; унапређивање прилика за стварање слободних радних мјеста како би појединци и заједнице осјетиле корист од економског развоја; поштовање међународних конвенција (укључујући Европску повељу о локалној самоуправи), не због тога што оне зраче неком магичном моћи, него због тога што се показало да функционишу у другим земљама; изградњу грађанског друштва које признаје и поштује људска права; те осигурање одговарајућег образовања и свјетлије будућности дјеци и младим људима.

На то се своди евро-атлантске интеграције, на то се своди највећи број реформи које се предузимају на нивоу Босне и Херцеговине. Широм земље почињемо осјећати позитиван утицај ових вриједности – дошло је, на примјер, до значајног напретка у побољшању пословног амбијента којим се подстичу улагања и прилике за нова радна мјеста; остварен је позитиван помак и у случају реформе полиције и правосуђа.

Онда није случајно да исти принципи представљају темељ политичких иницијатива које се спроводе у Мостару.

Као увијек, Мостар је микрокосмос онога што се догађа на нивоу државе, а у исто вријеме његово је искуство посебно.

Дакле, шта се у Мостару ради у смислу промовисања европских идеја? Какав је напредак направљен на општинском нивоу у циљу унапређења независног правосуђа и полиције, отварања нових радних мјеста, примјене међународних конвенција, изградње грађанског друштва, одговарајућег пружања образовања?

Ево, да смо ова питања поставили само прије неколико седмица, одговор би био негативан.

Град није успио усвојити буџет за 2006. годину до краја маја.

Радило се о нечему што могу само назвати нечувеним одсуством бриге главних странака у општинском вијећу о овом питању.

Грађани Мостара, сувишно је рећи, су било знатно више забринути. Били су, заправо, огорчени очитом бешћутношћу њихових политичких представника.

Усвајање буџета трајало је више него што је требало, али важно је да је споразум на крају постигнут.

Неуспјех политичког врха да подијели тај осјећај хитности који се развио међу становништвом не представља добар наговјештај за развој грађанског друштва. Ипак, такво друштво ће почети да постоји само када оне снаге које су искључене из политичких токова – групе младих, синдикати, пословна удружења и тако даље – буду захтијевали укључивање. Уочи октобарских избора овај захтјев се све више и више чује, у Мостару и широм земље.

Кад је у питању отварање нових радних мјеста, остаје нам да видимо истинску преданост политичких лидера који су још увијек на мртвој тачки око питања успоставе завода за урбанистичко планирање. Можда сте ви који први пут посјећујете Мостар импресионирани количином градње која се се одвија. Проблем је то што се у одсуству модерног система просторног уређења ови радови одвијају потпуно насумично, што значи да је обим градње мањи него што би требало да буде – отуда мање радних мјеста – а градња је мање координисана него што би требало да буде – а отуда мање користи за град у цјелини.

Недостатак координације у грађењу значи то да се Мостар сада сматра кандидатом за УНЕСКО-ву листу угрожених подручја свјетске баштине.

То је тужан одраз градске стварности. Комбинација лошег политичког и административног управљања ставила је на коцку статус непроцјјењивог градитељског наслеђа Мостара.

Мане мостарске администрације углавном се односе на неизвршавање онога што је требало учинити. Одгађања у процесу реорганизације градске власти значила су задржавање вала нових наименовања у државној служби, тако да су службе које треба да се баве хитним питањима попут пружања услуга сада недовољно попуњене или нису попуњене уопште.

Грађани Мостара, међутим, постају све гласнији о овим и другим проблемима.

У исто вријеме, врста услуге коју би администрација требало да пружа постаје све јаснија, док се БиХ креће даље на путу евро-атлантских интеграција.

Грађани знају шта желе и имају јаснију слику о томе како би општина то требала чинити.

Политичари сада надокнађују пропуштено.

Успркос својим недостацима, општинска власт у Мостару прешла је велики пут. Сигуран сам – и вјерујем да су грађани Мостара све више сигурни – да овај град може завршити пут до пуног опоравка, уз помоћ оних главних европских вриједности које су прихватили грађани Мостара и грађани Босне и Херцеговине у цјелини.

Хвала вам.